

UREDBA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI

(*"Sl. glasnik RS", br. 29/2002*)

Član 1

Ovom uredbom uređuje se sprovođenje zdravstvene zaštite stanovništva od zaraznih bolesti i utvrđuje program za sprovođenje ove zaštite.

Član 2

Zdravstvena zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, sprovodi se po programu kojim su utvrđeni: prioritetni i specifični ciljevi i mere, organizacija i učesnici u sprovođenju programa, kao i praćenje i kontrola sprovođenja programa.

Program iz stava 1 ovog člana odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 3

Sredstva za sprovođenje zdravstvene zaštite iz člana 2 ove uredbe obezbeđuju se u skladu sa zakonom.

Član 4

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o zdravstvenoj zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (*"Službeni glasnik RS", br. 5/94 i 6/98*).

Član 5

Ova uredba stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u *"Službenom glasniku Republike Srbije*.

PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI OD 2002. DO 2010. GODINE *

Na osnovu globalne politike "Zdravlje za sve" i politike "21 cilj za XXI vek" (u cilju 7 - Evropskog regiona Svetske zdravstvene organizacije - u daljem tekstu SZO) i evaluacije Programa zdravstvene zaštite stanovništva od zaraznih bolesti od 1991. do 2000. godine, u Republici Srbiji od 2002. do 2010. godine treba ostvariti značajno smanjenje negativnih efekata koje određene zarazne bolesti imaju na zdravstveno stanje stanovništva i obezbediti eliminaciju, eradikaciju i kontrolu prioriternih zaraznih bolesti.

I

Programom zdravstvene zaštite stanovništva od zaraznih bolesti od 2002. do 2010. godine utvrđeni su sledeći

Prioritetni ciljevi:

1. U oblasti epidemiologije

- Eradikacija dečije paralize;
- Eliminacija tetanusa novorođenčadi i autohtonih malih boginja;
- Kontrola sledećih bolesti: velikog kašlja, epidemičnog parotitisa, rubele, tuberkuloze, virusnog hepatitisa B, zaraznih bolesti koje se prenose polnim putem, hemoragijske groznice sa bubrežnim sindromom, bakterijskog meningitisa i bolničkih infekcija;
- Sprečavanje i suzbijanje bolesti od većeg socijalnog i epidemiološkog značaja: u pojedinačnim slučajevima kod novih zaraznih bolesti i bolesti koje ponovo prete i u epidemijama zaraznih bolesti.

2. U oblasti higijene

- Snabdevanje stanovništva higijenski ispravnom vodom za piće;
- Higijenska dispozicija čvrstih i tečnih otpadnih materija;
- Obezbeđenje zdravstvene ispravnosti namirnica u toku proizvodnje, prerade, skladištenja i prometa;
- Unapređenje kolektivne ishrane i sanitarno-higijenskih uslova u objektima za kolektivni boravak dece i omladine, zdravstvenim ustanovama i radničkim restoranima.

3. U oblasti zdravstvenog vaspitanja

- Podizanje nivoa znanja, formiranje stavova i promovisanje pozitivnih oblika ponašanja i životnog stila značajnih za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti.

II

Specifični ciljevi i mere

U oblasti epidemiologije

1. Dečija paraliza (poliomijelitis)

Cilj: eradikacija poliomijelitisa

Mere:

- Održavanje obuhvata vakcinacije dece oralnom polio vakcinom (OPV) po Programu, sa najmanje 95% obaveznih u svakoj opštini i naselju;
- Imunizacija grupa visokog rizika (izbeglice, raseljena lica, imigranti, Romi i dr.);
- Kontrola vakcinalnog statusa dece i omladine kroz kartoteku o imunizaciji i dece pri ulasku u kolektivne smeštaje i vakcinacija neimunizovanih;
- Periodično i godišnje izveštavanje o obuhvatu vakcinacije polio vakcinom;
- Održavanje visoko kvalitetnog nadzora nad svim slučajevima akutne flakcidne paralize (AFP), potpuno ispitivanje i klasifikacija, analiza i izveštavanje po kriterijumima SZO;
- Unapređenje rada, kao i materijalno i kadrovsko ojačavanje Referentne laboratorije za poliomijelitis;

- Primena i sprovođenje plana za odlaganje i čuvanje divljeg polio virusa u laboratorijama.

2. *Tetanus novorođenčadi (tetanus neonatorum)*

Cilj: eliminacija tetanusa neonatoruma

Mere:

- Visok obuhvat vakcinacije monovakcionom protiv tetanusa (Te-AI) ženske populacije u 18-oj godini, sa preko 95% obaveznih u svakoj opštini i naselju;
- Dopunska imunizacija Te-AI vakcinom žena generativnog perioda u sredinama visokog rizika i kod nepoznatog i nepotpunog imunog statusa;
- Obavljanje svih porođaja uz stručnu pomoć;
- Organizovanje aktivnog epidemiološkog nadzora u zonama malog rizika (gde je stopa incidencije manja od 1 na 1000 živorođenih) i to samo u određenim zdravstvenim ustanovama;
- Kompletna obrada svih slučajeva;
- Hitno prijavljivanje slučaja i izveštavanje na svim nivoima.

3. *Male boginje (morbili)*

Cilj:

- U fazi prevencije epidemijskog javljanja redukcija stope incidencije na manje od 1 na 100.000 stanovnika;
- Eliminacija autohtonih slučajeva.

Mere:

U fazi prevencije epidemija:

- Visok obuhvat vakcinacije kombinovanom morbili-mups-rubela vakcinom (MMR) dece do navršene 2 godine života i revakcinacije u 12-oj godini, sa 95% obaveznih u svakom naselju;
- Sumnju na epidemiju potvrditi laboratorijskom dijagnozom u prvih 10 slučajeva;
- Rutinsko nedeljno izveštavanje po svim nivoima o kliničkim slučajevima.

U fazi eliminacije:

- Održavanje visokog obuhvata MMR vakcinom (primenom sledećih strategija imunizacije: "održavanje", "postizanje" i "praćenje");
- Uvođenje i sprovođenje aktivnog epidemiološkog nadzora nad svakim sumnjivim i obolelim od morbila sa laboratorijskom potvrdom dijagnoze.

4. *Veliki kašalj (pertusis)*

Cilj: smanjivanje stope incidencije na manje od 1 na 100.000 stanovnika

Mere:

- Visok obuhvat vakcinacije kombinovanom difterija-tetanus-pertusis vakcinom (DTP) dece do navršene prve godine sa 3 doze i revakcinacije do navršene druge godine, sa 95% obaveznih u svakoj opštini i naselju;
- Uvođenje i sprovođenje aktivnog epidemiološkog nadzora nad svakim sumnjivim i obolelim od pertusisa sa laboratorijskom potvrdom dijagnoze;
- Osposobljenost laboratorija za identifikaciju *Bordetellae pertussis*;
- Rutinsko nedeljno izveštavanje po nivoima.

5. Zaušci (*epidemični parotitis, mumps*)

Cilj: smanjivanje stope incidencije na manje od 1 na 100.000 stanovnika

Mere:

- Visok obuhvat vakcinacije MMR vakcinom dece do navršene druge godine i revakcinacije u 12-oj godini, sa 95% obaveznih u svakoj opštini i naselju;
- Aktivan epidemiološki nadzor kod sumnji na epidemiju zaušaka;
- Rutinsko nedeljno izveštavanje po nivoima.

6. Rubela

Cilj: smanjenje kongenitalnih komplikacija na 0.01 na 1000 živorođenih

Mere:

- Visok obuhvat vakcinacije MMR vakcinom sve ženske dece do navršene 2 godine i revakcinacije u 12-oj godini života, sa obuhvatom od 95% obaveznih u svakoj opštini i naselju;
- Aktivan epidemiološki nadzor u epidemijama sa laboratorijskom identifikacijom u prvim slučajevima oboljenja;
- Aktivan epidemiološki nadzor nad obolelima od rubele (trudnice i žene) u generativnom periodu, sa laboratorijskom potvrdom dijagnoze svakog prijavljenog slučaja;
- Rutinsko nedeljno izveštavanje po nivoima.

7. Tuberkuloza

Cilj: snižavanje stopa incidencije i mortaliteta

Mere:

- Visok obuhvat vakcinacije novorođenčadi BCG vakcinom;
- Rano otkrivanje obolelih sa više od 70% novoregistrovanih slučajeva;
- Uspešno lečenje 85% novootkrivenih slučajeva koji su bakteriološki potvrđeni;
- Uvođenje kratkog, direktno praćenog tretmana lečenja (DOTS strategija) i praćenje multirezistentnosti na terapiju;
- Testiranje obolelog od tuberkuloze na HIV infekciju prema epidemiološkim indikacijama;

- Rutinsko nedeljno izveštavanja po nivoima.

8. Virusni hepatitis B

Cilj: smanjenje stope incidencije nosilaštva virusa hepatitisa B za najmanje 80%

Mere:

- Registracija i prijavljivanje slučajeva virusnog hepatitisa B;
- Aktivno epidemiološko i serološko ispitivanje obolelih i kontakata iz rizika;
- Kontinuirano sedmodnevno izveštavanje po svim nivoima;
- Sprovođenje vakcinacije protiv hepatitisa B (HB) kod zdravstvenih radnika i novorođenčadi HBsAg pozitivnih majki;
- Imunizacija HB vakcinom grupa sa visokim rizikom;
- Obavezna HB imunizacija dece do navršene 2 godine života;
- Testiranje na HBsAg trudnica, dobrovoljnih davalaca krvi i grupacija iz rizika;
- Primena higijenskih i sanitarnih postupaka i mera u pružanju zdravstvenih usluga;
- Edukativni programi za čitavo stanovništvo i ciljano u grupacijama stanovništva sa većim rizikom.

9. Zarazne bolesti koje se prenose polnim putem

Cilj:

- Snižavanje stopa incidencije i mortaliteta od Morbus HIV-a;
- Snižavanje stopa incidencije od gonoreje, sifilisa i infekcija hlamidijama.

Mere:

- Epidemiološki nadzor nad obolelima od Morbus HIV-a, gonoreje, sifilisa i infekcija hlamidijama;
- Otkrivanje sumnjivih i obolelih i laboratorijska potvrda dijagnoze;
- Testiranje krvi na HIV antitela kod dobrovoljnih davalaca krvi, tkiva i organa i trudnica po epidemiološkim indikacijama;
- Testiranje krvi na HIV antitela kod grupa stanovništva sa rizičnim ponašanjem;
- Obezbeđivanje lekova za lečenje obolelih prema protokolu;
- Edukativni programi iz oblasti ponašanja za celokupno stanovništvo i grupacije sa rizicima;
- Kontinuirano izveštavanje po nivoima.

10. Bakterijski meningitis

Cilj: smanjenje stope mortaliteta

Mere:

- Otkrivanje i registracija svakog slučaja oboljenja sa obaveznom laboratorijskom dijagnozom;
- Uzročno i blagovremeno lečenje;
- Redovno nedeljno izveštavanje po svim nivoima.

11. Hemoragijska groznica sa bubrežnim sindromom i druge hemoragijske groznice

Cilj: sniženje stopa incidencije i mortaliteta u prirodnim žarištima

Mere:

- Otkrivanje sumnji i slučajeva bolesti sa laboratorijskom potvrdom dijagnoze;
- Epidemiološko ispitivanje obolelih, radi otkrivanja mehanizma širenja i utvrđivanja žarišta;
- Praćenje brojnosti mišolikih glodara i krpelja u prirodnim žarištima;
- Preduzimanje DDD mera u žarištima;
- Redovno izveštavanja po nivoima

12. Bolničke infekcije

Cilj:

- Sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija (BI);
- Smanjenje infekcija izazvanih bakterijama rezistentnim na antibiotike.

Mere:

Na nivou bolnice

- Forsirati ulogu bolničke komisije za BI (najmanje 3 sastanka tokom godine). Bolnička komisija priprema program i plan rada, a izveštaj o radu dostavlja okružnom Institutu / Zavodu za zaštitu zdravlja;
- Odrediti sestru na svakom odeljenju koja će biti zadužena za sprovođenje programa za sprečavanje i suzbijanje BI.
- Bolnice koje imaju mogućnosti mogu formirati ekipu za BI koja će raditi u koordinaciji sa okružnim Institutom / Zavodom za zaštitu zdravlja;
- Sprovoditi sve opšte mere za zaštitu od BI i mere po kliničkim i epidemiološkim indikacijama predviđenim zakonom.

Na međuokružnom i okružnom nivou

U institutima / zavodima za zaštitu zdravlja formirati organizacionu celinu za zaštitu od BI (lekari specijalisti iz oblasti epidemiologije, higijene i mikrobiologije i medicinski tehničar) koja vrši epidemiološki nadzor:

- Za celu bolnicu

- Studija prevalencije (preseka) najmanje svake treće godine u svim bolnicama (po metodologiji podkomisije) sa ciljem da se registruju sve BI i sagleda korišćenje antibiotika u profilaksi i terapiji;
- Sprovođenje sanitarno-higijenskog nadzora.
- Za odeljenja sa visokim rizikom za nastanak BI (jedinice intenzivne nege, hirurška odeljenja, odeljenja za neonatologiju)
- Studija incidencije u trajanju 1-3 meseca tokom godine.
- Prikupljanje podataka o infekcijama izazvanim bakterijama rezistentnim na antibiotike.
- Rano otkrivanje i suzbijanje epidemija BI.

Na centralnom nivou

- Institut za zaštitu zdravlja Srbije predlaže Program i razrađuje i donosi metodologiju za sprečavanje i suzbijanje BI;
- U okviru Republičke komisije za zarazne bolesti formirati podkomisiju za BI, sastavljenu od eksperata za BI, koja daje mišljenje o Predlogu programa i mera za sprečavanje i suzbijanje BI.

13. Zarazne bolesti od većeg socijalnog i epidemiološkog značaja

Cilj: sprečavanje, suzbijanje i sniženje stope incidencije

Mere:

- Rutinsko nedeljno prijavljivanje podataka o obolelima;
- Epidemiološki nadzor nad pojedinačnim slučajevima obolevanja od: tetanusa, trbušnog tifusa, bruceloze, Q-groznice, lajmske bolesti, antraksa, hemoragijske groznice sa bubrežnim sindromom, salmoneloza i komplikacija od streptokoknih infekcija;
- Epidemiološki nadzor nad zaraznim bolestima u epidemijama: zaraznih trovanja hranom, virusnih žutica, meningitisa, trihineloze, tularemije, gripa i akutnih respiratornih bolesti i zaraznih proliva kod dece mlađe od pet godina;
- Održavanje nivoa eliminacije besnila kod ljudi;
- Sprečavanje unošenja karantinskih i tropskih bolesti;
- Laboratorijsko ispitivanje kod postavljanja dijagnoze prema definiciji slučaja, a kod sumnje na epidemiju laboratorijsko ispitivanje na uzorku slučajeva;
- Redovno izveštavanje na svim nivoima.

U oblasti higijene

1. Obezbediti stanovništvo higijenskom vodom za piće, ostvarivanjem potrebne sigurnosti vodnog objekta kojom se isključuje rizik od izbijanja hidričnih epidemija.

Mere:

- formiranje informacionog sistema vodosnabdevanja u Republici Srbiji radi kontrolisanja parametara određenih Zakonom, zaustavljanja dalje degradacije vodnih resursa i otklanjanje svih faktora rizika poreklom iz vode značajnih za obolevanje stanovništva;
- formiranje kartoteke za sve objekte vodosnabdevanja;
- higijensko-sanitarni nadzor vodnih objekata, sistematska zdravstvena kontrola kvaliteta vode za piće;
- učešće u radu na saniranju prioriternih vodnih objekata radi sprečavanja rizika od izbijanja hidričnih epidemija;
- predlog mera za otklanjanje nedostataka u vodovodima koji mogu da doprinesu pojavi hidričnih epidemija;
- kontrola sanitarnog režima u zaštitnim zonama izvorišta;
- redovno praćenje međunarodnih standarda i normi o kvalitetu vode, inovacija, stručne literature, radi unapređenja mera prevencije;
- popularizacija značaja zdravstveno bezbedne vode po zdravlje stanovništva.

2. Unaprediti sanitarno-higijenske uslove u oblasti dispozicije čvrstih otpadnih materija kako bi postojeće deponije dobile status "higijenske".

Mere:

- formiranje kartoteke, tj. baze podataka za postojeće deponije;
- utvrđivanje sanitarnog stanja dispozicije otpadnih materija;
- predlaganje mera za otklanjanje utvrđenih nedostataka;
- kontrola preduzetih mera, sprovođenje sistematske i kontinuirane zdravstvene kontrole;
- aktivna saradnja u izboru lokacije za konačno deponovanje čvrstog otpada.

3. Unaprediti higijensko-sanitarne uslove u oblasti dispozicije tečnih otpadnih materija.

Mere:

- izmena i dopuna postojeće zakonske regulative uz prihvatanje najnovijih svetskih saznanja u ovoj oblasti;
- organizovanje sistematskog praćenja kvaliteta otpadnih voda prema jedinstvenoj metodologiji;
- formiranje objektivne liste prioriternih zagađivača koje treba sanirati.

4. U narednom periodu neophodno je smanjiti rizik od zagađenja hrane do nivoa koji neće predstavljati zdravstvenu opasnost.

Mere:

- uvođenje efektivnih zakonskih propisa i efikasna zdravstvena kontrola proizvodnje, prometa i skladištenja namirnica;
- formiranje kartoteke objekta za proizvodnju i promet namirnica;

- kontinuirani higijensko-sanitarni nadzor objekata za proizvodnju i promet namirnica;
- kontrola lične higijene zaposlenih u proizvodnji i prometu namirnica;
- analiza rizika na kritičnim kontrolnim tačkama (HACAPP SISTEM);
- kontinuirana laboratorijska kontrola ispravnosti namirnica;
- kontinuirano praćenje stanja ispravnosti namirnica;
- analiza stanja ispravnosti namirnica sa procenom rizika po stanje zdravlja stanovništva.

5. Unaprediti zdravlje dece i omladine, smanjiti epidemiološki rizik od izbijanja bolesti redovnim higijenskim nadzorom nad objektima za boravak dece i omladine (namenski izdvojena sredstva izdvojiti prema "deficitarnim školama" - voda, dispozicija otpadnih materija, sanitarni čvor).

Mere:

- smanjiti frekventnost bolesti nastalih usled loših higijenskih uslova;
- smanjiti masovna nezarazna stanja kod učenika (loše telesno držanje, deformacije kičme, stopala, itd);
- formirati kartoteke za sve školske objekte jedinstvenom metodologijom;
- formirati bazu podataka za osnovne škole;
- sprovesti higijensko-sanitarni nadzor nad svim objektima sa predlogom za rešavanje uočenih nedostataka;
- posebnu pažnju obratiti na osnovne školske objekte zbog nerešenog higijensko-sanitarnog minimuma (namenska sredstva);
- unaprediti društvenu ishranu učenika redovnom higijenskom kontrolom školskih kuhinja, a namenski izdvojena sredstva usmeriti za rešavanje školske ishrane;
- unaprediti higijenske navike kod školske dece.

6. Sanitarno-higijenskim merama poboljšati higijenske uslove u zdravstvenim ustanovama.

Mere:

- sinhronizovati postojeće programe i u timu (epidemiologija, higijena) predlagati mere.

U oblasti zdravstvenog vaspitanja

1. Informisanje stanovništva o značaju i veličini problema zaraznih bolesti, mogućnostima za njihovu prevenciju, lečenje i kontrolu - na nivou ličnog doprinosa pojedinca (mikro nivo) i zajednice (makro nivo), odnosno formiranja partnerskih odnosa.

Mere:

- zdravstveno informisanje stanovništva u saradnji sa masmedijima;
- zdravstvene tribine;
- organizovani prikaz izložbe;

- zdravstvene kampanje.

2. Organizovano prenošenje i usvajanje znanja koja doprinose formiranju pozitivnih navika i stavova od značaja za prevenciju zaraznih bolesti, odnosno doprinose promeni ponašanja značajnog za nastanak zaraznih bolesti.

Mere:

- zdravstveno predavanje;

- razgovor (individualni, planirani, dopunski);

- rad sa malom grupom;

- organizacioni sastanak;

- seminari i savetovanja;

- multimedijски pristup (učešće u edukativnim televizijskim i radio emisijama, tekstovi u novinama i časopisima, korišćenje interneta).

3. Promena stavova i ponašanja koje doprinosi pojavi i širenju zaraznih bolesti, podrška aktivnom stavu i osposobljavanju stanovništva za samozaštitu.

Mere:

- formiranje mreže i odbora za pojedina pitanja promocije zdravlja i prevencije zaraznih bolesti;

- izrada programa edukacija edukatora za sprovođenje zdravstvenovaspitnog rada;

- mobilizacija zajednice za razvijanje partnerskih odnosa sa državom u cilju efikasnije primene mera promocije zdravlja i prevencije zaraznih bolesti koje planira Vlada Republike Srbije;

- stvaranje "kritične mase" za prihvatanje novih mera;

- planiranje edukativnih situacija kroz metode aktivne nastave (kreativne radionice, igranje tuđe uloge);

- rad u maloj grupi (redukovanje štetnih navika i rizičnog ponašanja, kod grupa na povišenom riziku i biološki osetljivih grupacija);

- metod životne demonstracije;

- individualni rad u savetovalištu.

Zdravstvenovaspitne mere i aktivnosti, udružene sa drugim merama zdravstvene zaštite činiće jedinstvenu celinu borbe protiv zaraznih bolesti. U tom smislu odvijaće se i koordinacija i usmeravanje rada socijalno-humanitarnih organizacija i društava u oblasti zdravstvenog vaspitanja i promocije zdravlja.

Poseban značaj dati obradi sledećih sadržaja: navike i stavovi vezani za ličnu i kolektivnu higijenu, korišćenje higijenski ispravne vode, adekvatna dispozicija otpadnih materija, značaj pravilne ishrane u podizanju otpornosti organizma prema zaraznim bolestima, štetne navike i ponašanja koje utiče na imuni sistem, vakcinacije, pridržavanje propisane terapije.

Inovacija metoda i izrada modela zdravstvenog vaspitanja i promocije zdravlja, kao i izrada i distribucija štampanih i audiovizuelnih zdravstveno vaspitnih sredstava i rad na njihovoj inovaciji takođe su deo planiranog programskog rada.

III

Organizacija i učesnici u Programu

Zdravstvenu zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti koja se ostvaruje delatnošću zdravstvene službe, sprovode sve zakonom utvrđene zdravstvene ustanove i drugi oblici obavljanja zdravstvene delatnosti.

U obezbeđivanju i sprovođenju zdravstvene zaštite od zaraznih bolesti, samostalno i u skladu sa zakonom u ovom programu učestvuju: opština, odnosno grad, autonomna pokrajina, organizacija zdravstvenog osiguranja, preduzeća, ustanove, mas-mediji, pojedinci i porodice, odnosno celokupno stanovništvo stvaranjem uslova za zdrav život i prihvatanjem odgovornosti za sopstveno zdravlje.

Specijalizovane zdravstvene ustanove osnovane za zaštitu od zaraznih bolesti na teritoriji Republike imaju posebne zadatke koje planiraju i sprovode putem godišnjih planova rada, i o dostignutim ciljevima izveštavaju najmanje jednom godišnje i na kraju Programa završnim evaluiranjem.

Zadaci zdravstvene službe:

1. Opštinski nivo:

- Učesnici su svi domovi zdravlja i odgovarajuća bolnička odeljenja ako su organizovana u sedištu opštine za sve korisnike iz prvog kontakta, odnosno lica za koja se sumnja da su obolela od zaraznih bolesti.

- Zadaci su:

- postavljanje prethodne i definitivne dijagnoze oboljenja;

- prijavljivanje slučaja na propisanom obrascu i dostavljanje okružnom nivou;

- prikupljanje uzoraka biološkog materijala za laboratorijsko ispitivanje, a za složene mikrobiološke procedure slanje materijala okružnim i referentnim laboratorijama;

- periodično i godišnje izveštavanje o radu po Programu.

2. Okružni nivo:

- Učesnici su zavodi za zaštitu zdravlja sa svojim službama iz epidemiologije, mikrobiologije, higijene i zdravstvenog vaspitanja i okružne i regionalne specijalističke i referentne službe i laboratorije.

- Zadaci su:

- obrada i ispitivanje slučajeva zaraznih bolesti i u epidemijama sa opštinskog nivoa;

- obrada i analiza podataka prikupljenih sa opštinskog nivoa i organizovanje dopunskog ispitivanja prema epidemiološkim indikacijama;

- dostavljanje prijave i analize o pojavi oboljenja i epidemija republičkom i povratno opštinskom nivou;

- izrada i dostavljanje izveštaja o realizovanim merama na opštinskom i okružnom nivou, najmanje jednom godišnje, u skladu sa programskim ciljevima.

3. Međuokružni nivo:

- Učesnici su instituti za zaštitu zdravlja Novi Sad, Niš i Kragujevac sa specijalizovanim i referentnim službama iz oblasti preventivne zaštite za potrebe stanovništva više okruga prema dogovorenoj teritorijalnoj nadležnosti, do uspostavljanja novih administrativnih celina, odnosno do decentralizacije sistema zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

- Zadaci su:

- svi poslovi i zadaci okružnog nivoa u sedištu instituta;

- subkoordinacija rada i aktivnosti na okružnom nivou;

- pružanje stručne pomoći okružnom nivou i učešće u rešavanju epidemioloških problema;

- kontinuirano praćenje aktivnosti na okružnom nivou;

- izrada i dostavljanje izveštaja o realizovanim merama na oblasnom nivou.

4. Republički nivo:

- Učesnici su Institut za zaštitu zdravlja Srbije i drugi instituti i klinike za određene referentne i visoko specijalizovane epidemiološke, laboratorijske i terapijske usluge.

- Zadaci su:

- izrada predloga Programa eliminacije, eradikacije i kontrole zaraznih bolesti u saradnji i koordinaciji sa oblasnim i okružnim institutima i zavodima za zaštitu zdravlja;

- izrada zahteva i predloga finansijske podrške za određene mere i neophodne uslove u sprovođenju istih;

- koordinacija i kontinuirano praćenje aktivnosti na oblasnim i okružnim nivoima;

- priprema i dostavljanje standarda i metodoloških uputstava za sprovođenje Programa i metodologije za praćenje realizacije;

- pružanje stručne pomoći na svim nivoima i učestvovanje u rešavanju složenih epidemioloških pojava i epidemija širih razmera;

- kontinuirano informisanje o trendovima kretanja zaraznih bolesti kod nas i u svetu;

- staranje o blagovremenom snabdevanju imunološkim preparatima i dijagnostičkim testovima;

- saradnja sa visoko specijalizovanim i referentnim zdravstvenim ustanovama u sprovođenju posebnih zadataka;

- saradnja sa kancelarijom SZO u donošenju zajedničke odluke o ciljevima eliminacije, eradikacije i kontrole zaraznih bolesti u Republici Srbiji i moguće pomoći u realizaciji programa za pojedine metode i nedostajuća sredstva i opremu na svim nivoima;

- izrada godišnjeg izveštaja o realizaciji Programa, a na kraju 2010. godine završne Evaluacije i dostavljanje Republičkoj stručnoj komisiji za zarazne bolesti, Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje, republičkoj Vladi i povratno svim učesnicima.

IV

Praćenje i kontrola Programa

Instituti / zavodi za zaštitu zdravlja međuokružnog i okružnog nivoa kontinuirano prate realizaciju mera iz Programa na nivou opština i okruga, odnosno grada Beograda, sa izradom godišnje analize o ostvarenim rezultatima i ciljevima. Ocenu rezultata rada i ostvarenih ciljeva obavljaju nadležne komisije za zarazne bolesti koje se formiraju prema zakonu.

Institut za zaštitu zdravlja Srbije kontinuirano prati realizaciju Programa na republičkom nivou i u saradnji sa nadležnim institutima / zavodima na okružnom i opštinskom nivou. Analizu realizovanih mera na republičkom nivou obavlja Institut za zaštitu zdravlja Srbije najmanje jednom godišnje i dostavlja je Republičkoj komisiji za zarazne bolesti, Republičkom ministarstvu zdravlja, Republičkom zavodu za zdravstveno osiguranje i svim oblasnim i okružnim nivoima. Ocenu rezultata rada i ostvarenih ciljeva sprovodi Republička komisija za zarazne bolesti najmanje jednom godišnje, a formira je republičko ministarstvo zdravlja.

Radi adekvatnog praćenja sprovođenja navedenih ciljeva pripremljeni su, u oblasti epidemiologije, preporučeni standardi SZO o nadzoru bolesti, koji se odnose na: definicije slučaja; tipove nadzora; minimum podataka u nadzoru; preporučene načine analize, prezentacije i izveštavanja; primenu podataka u donošenju odluka i specijalne aspekte za svaku od bolesti.

U oblasti higijene radi adekvatnog praćenja, analiziranja i evaluiranja Programa, u pripremi je stručno-metodološko uputstvo o donošenju planova rada, popunjavanju anketnih upitnika, utvrđivanju obima postupaka i dinamike realizacije u skladu sa važećim zakonskim propisima. Takođe u pripremi su izveštajni obrasci za izradu analiza, određivanje prioriteta i sinhronizovanje Programa na celoj teritoriji Republike.

Za oblast zdravstvenog vaspitanja, u pripremi je stručno-metodološko uputstvo koje bliže određuje ciljne grupe, metode, sadržaj i mesto rada, očigledna zdravstvenovaspitna sredstva i elemente za evaluiranje Programa.

V

Finansiranje

Sredstva za sprovođenje ovog programa obezbeđuju se u skladu sa zakonom.